

A stylized map of Europe and the Mediterranean region in shades of green and blue. A black line representing a gas pipeline route starts from the bottom left, goes up, then right, then up again, and finally right towards the top right. Two red dots are placed on the route: one in the Balkans and one in the Eastern Mediterranean. The text is overlaid on this map.

ΡΙΨΟΚΙΝΔΥΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

ΠΟΙΟΣ ΕΠΩΦΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΟΤΙΟ ΔΙΑΔΡΟΜΟ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ

Έκθεση του Δικτύου Τραπεζικού Ελέγχου

**ΡΙΨΟΚΙΝΔΥΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ
ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ**

-

**ΠΟΙΟΣ ΕΠΩΦΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΟΤΙΟ
ΔΙΑΔΡΟΜΟ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ**

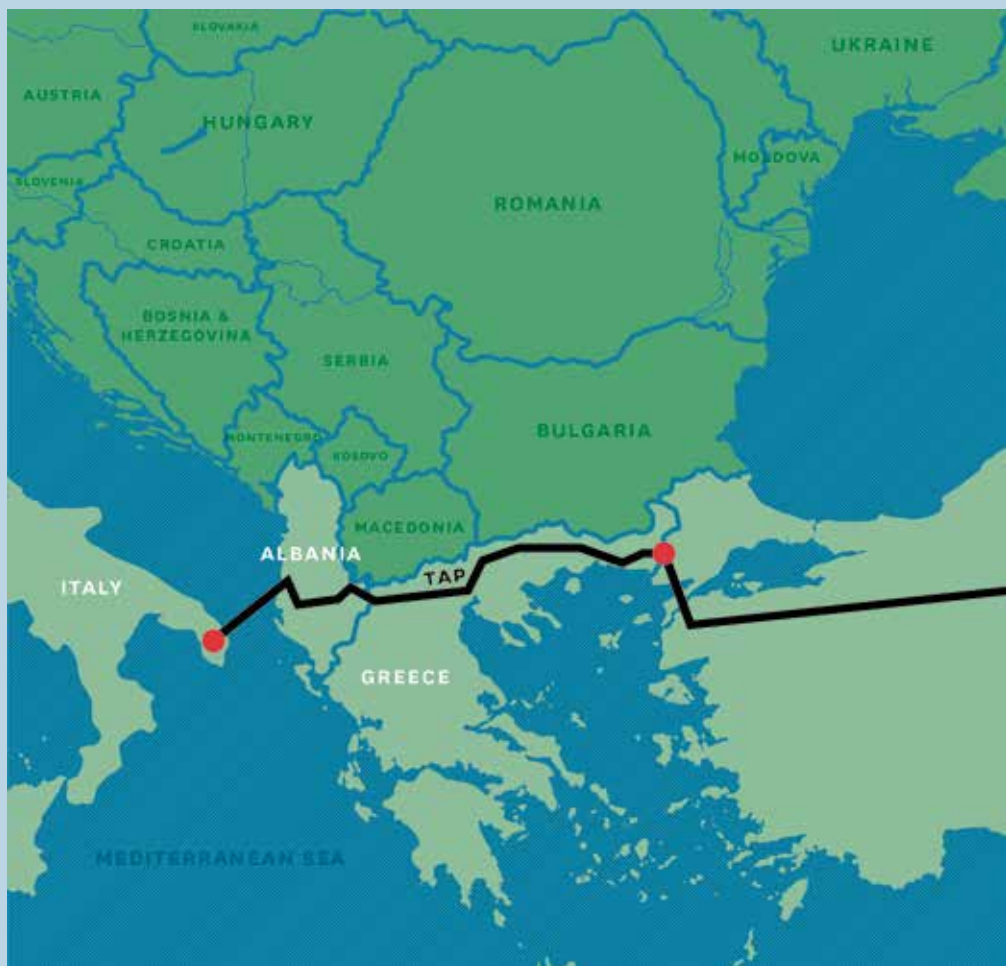
AUTHORS

Lorenzo Bagnoli
Claudia Ciobanu
Apostolis Fotiadis
G. T.

ACKNOWLEDGEMENTS

Pippa Gallop
Elena Gerebizza
Sven Haertig
David Hoffman
Ido Liven
Anna Roggenbuck
Regine Richter
Xavier Sol

EXECUTIVE SUMMARY	8
I WHAT IS THE SOUTHERN GAS CORRIDOR?	16
II GREECE AND TAP	30
III ITALY AND TAP	48
IV TURKEY AND TANAP	66
CONCLUSIONS	78
REFERENCES	82

ΝΟΤΙΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Ο Νότιος Διάδρομος Φυσικού Αερίου, ένα σύστημα αγωγών 3.500 χιλιομέτρων που έχει ως στόχο να μεταφέρει φυσικό αέριο από το Αζερμπαϊτζάν στην Ευρώπη, είναι το νέο προσφιλέστερο εγχείρημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της ενέργειας. Παρουσιάζεται ως πανάκεια για όλα τα δεινά, μειώνει την εξάρτηση της Ευρώπης από το Ρωσικό φυσικό αέριο, συμβάλλει στην απομάκρυνση από τον άνθρακα, και φέρνει την ενέργεια και τις επιχειρήσεις στη φτωχότερη νοτιοανατολική Ευρώπη. Πρόκειται να επωφεληθεί από κάποια από τα μεγαλύτερα δάνεια στην ιστορία των Ευρωπαϊκών δημόσιων τραπεζών.

Οι επικριτές του αγωγού υποστηρίζουν ότι οι προβλέψεις σχετικά με τη ζήτηση του φυσικού αερίου στην Ευρώπη δεν δικαιολογούν αυτόν τον αγωγό. Η στήριξη στο αυταρχικό Αζερμπαϊτζάν (και την Τουρκία) προκειμένου να διασφαλιστούν οι ενεργειακές ανάγκες της Ευρώπης δεν αποτελεί και πολύ μεγάλη αλλαγή από την εξάρτηση από την Ρωσία, αλλά μάλλον έναν τρόπο να ενισχυθούν περισσότερο τύραννοι. Μαζικά έργα κατασκευής αγωγών που προωθήθηκαν από την ΕΕ στο παρελθόν, όπως αυτά στο Μπακού-Τιφλίδα-Τσεϊκάν συνοδεύονταν από παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την στρατικοποίηση της διαδρομής των αγωγών. Αυτό από μόνο του θα πρέπει να χρησιμεύσει ως προειδοποίηση. Όπως ισχυρίζονται οι επικριτές, η αποκέντρωση και όχι πολύ μεγάλα έργα είναι ο τρόπος για την ενεργειακή ασφάλεια.

Για το αν ο Νότιος Διάδρομος Φυσικού Αερίου θα καταλήξει να εκπληρώνει υψηλές πολιτικές φιλοδοξίες ή αν θα ωφελήσει τους Ευρωπαίους πολίτες πέραν των κύκλων της εξουσίας η προώθηση του έργου, αποτελεί ένα μεγάλο ερώτημα με μία αβέβαιη απάντηση. Ωστόσο, αυτό που είναι σίγουρο είναι ότι αυτοί που ήδη επωφελούνται από τον μέγα-αγωγό είναι οι εταιρείες που είναι υπεύθυνες για την κατασκευή του.

Η παρούσα έκθεση εξετάζει τις εταιρείες που υπέγραψαν σύμβαση για να κατασκευάσουν τα Ευρωπαϊκά μέρη του Αγωγού στην Ελλάδα, την Ιταλία και την Τουρκία. Οι υποστηρικτές του Νότιου Διαδρόμου Φυσικού Αερίου τονίζουν το γεγονός ότι τοπικές επιχειρήσεις και εργατικό προσωπικό χρησιμοποιούνται για την κατασκευή του συστήματος των αγωγών, με σημαντικά οφέλη για τις εθνικές οικονομίες. Θέλαμε να δούμε

ποιοί είναι αυτοί οι τοπικοί φορείς. The results of our research are startling.

Τα αποτελέσματα της έρευνάς μας είναι εντυπωσιακά. Βρήκαμε ότι πολλές από τις εταιρείες που υπέγραψαν σύμβαση για την κατασκευή τμημάτων του αγωγού έχουν μία προίστορία στη διαφθορά, η οποία αποδεικνύεται συχνά με επίσημες έρευνες και καταδίκες.

Στην Ελλάδα, μία δημόσια επιτροπή, αρμόδια για θέματα ανταγωνισμού, κατηγορήσε αρκετές από τις εταιρείες που προσελήφθησαν για την κατασκευή του αγωγού ότι είναι μέλη ενός καρτέλ που δραστηριοποιούνται στον κατασκευαστικό τομέα για δεκαετίες, φέρονται να αλλάζουν σειρά ως προς το να κερδίζουν την ανάληψη προσφορών του Δημοσίου, με ενδεχόμενο την αύξηση των τιμών και την μετατόπιση του κόστους στους απλούς πολίτες. Ως απάντηση στις καταγγελίες, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απείλησε το τρέχων έτος να αναστείλει τα κεφάλαιά της για την Ελλάδα εν αναμονή περαιτέρω έρευνας σχετικά με τις δραστηριότητες του καρτέλ. Ο Διευθύνων Σύμβουλος μίας ελληνικής εταιρείας, ο οποίος είχε υπογράψει σύμβαση για το έργο, αποτελεί αντικείμενο ενός Ευρωπαϊκού Εντάλματος Συλλήψεως για διαφθορά και πρόσφατα πλήρωσε 1.8 εκατομμύρια Ευρώ στην Ελλάδα προκειμένου να αποφυγή την φυλάκισή του για φοροδιαφυγή και ξέπλυμα χρήματος. Παραμένει στη λίστα Λαγκάρντ, μία διαβόητη κατάρτιση 2,000 Ελλήνων με καταθέσεις στην Ελβετία, συμπεριλαμβανομένων πολλών φοροφυγάδων.

Στην Ιταλία, τρεις από τις εταιρείες που προσελήφθησαν για την κατασκευή του αγωγού, ή οι προηγούμενοι υπεργολάβοι τους, είχαν διασυνδέσεις με ομάδες της μαφίας στο παρελθόν, σύμφωνα με έρευνες που διεξάγονται από τις Ιταλικές εισαγγελικές αρχές. Μία άλλη εταιρεία έχει επανειλημμένα καταδικαστεί για διαφθορά από δικαστήρια τόσο στην Ιταλία όσο και στο εξωτερικό και αποτελεί αντικείμενο έρευνας για διαφθορά σε πολλές άλλες χώρες.

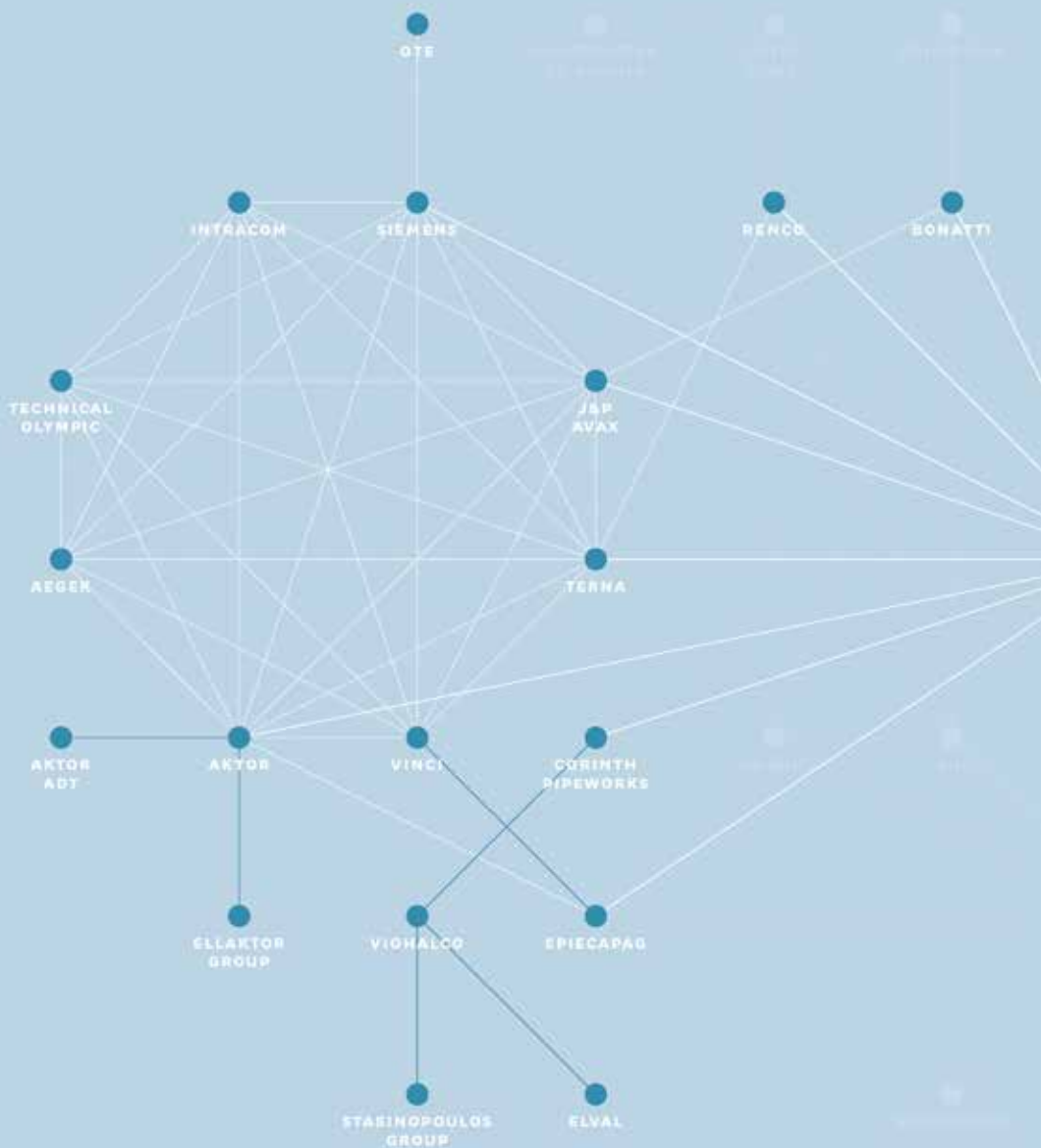
Στην Τουρκία, η κύρια εταιρεία υπεύθυνη για το Τουρκικό τμήμα του αγωγού, η κρατική Botas έχει κατά καιρούς συνδεθεί με σημαντικά συστήματα διαφθοράς. Ο ιδιοκτήτης μίας από τις εταιρείες που υπέγραψαν σύμβαση για την κατασκευή ενός τμήματος του αγωγού και ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου μίας άλλης καταδικάστηκαν για διαφθορά (κατά καιρούς σε σχέση με τα ίδια σκάνδαλα

που περιλαμβάνουν την Βotas. Οι περισσότερες από τις καταδικαστικές αποφάσεις έχουν αντιστραφεί από το Ανώτατο Τουρκικό Δικαστήριο, αν και ορισμένα από τα αποδεικτικά στοιχεία παραμένουν στα αρχεία του Δημοσίου.

Έτσι μας δίνεται η ευκαιρία ευκαιρία να εξετάσουμε σε τι μετατρέπεται το Ευρωπαϊκό όνειρο της ενεργειακής ασφάλειας. Είναι αυτές οι εταιρείες ικανές να ανταποκριθούν σε ένα τόσο ευαίσθητο έργο; Τί κινδύνους αναλαμβάνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την υποστήριξη ενός ενεργειακού έργου-ναυαρχίδα, η κατασκευή του οποίου έχει ανατεθεί σε εταιρείες οι οποίες έχουν κατηγορηθεί και κατά καιρούς έχουν καταδικαστεί για διαφθορά, πράξεις που οδήγησαν την ίδια την Επιτροπή να απειλήσει για την αναστολή πληρωμών στη συγκεκριμένη χώρα. Αν στο παρελθόν ορισμένες από αυτές τις εταιρείες έχουν επανειλημμένα-πληρώσει φόρους στη μαφία ή σε διεφθαρμένους αξιωματούχους, τι είδους μηχανισμούς θα θέσουν σε εφαρμογή οι δημόσιες τράπεζες που χρηματοδοτούν τον αγωγό προκειμένου να διασφαλίσουν ότι τα μεγαλύτερα όλων των εποχών δάνειά τους δεν θα καταλήξουν σε λάθος τσέπες. Μπορούν οι Ευρωπαίοι, στο όνομα των οποίων κατασκευάζεται αυτός ο αγωγός, να αποδεχτούν ότι κατασκευάζεται από εταιρείες οι οποίες στο παρελθόν πώχευσαν κρατικά ταμεία τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και στο εξωτερικό;

II

Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ
Ο ΤΑΡ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Ο ΤΑΡ

TAP

EIR

ERRO

Στις 4 Μαρτίου, 2016, η Κοινοπραξία του TAP¹ ανέθεσε δύο συμβάσεις για την κατασκευή 760 χιλιομέτρων περίπου ενός διασυνδεδεμένου, χερσαίου αγωγού στην Ελλάδα και την Αλβανία. Μία Κοινοπραξία των εταιρειών Bonatti S.p.A (Ιταλία) και J&P Avax S.A (Ελλάδα) κέρδισε τη σύμβαση για την κατασκευή δύο τμημάτων του αγωγού στη Βόρεια Ελλάδα-περίπου 360 χιλιόμετρα αγωγού μεταξύ Καβάλας και Ιεροπηγής στα ελληνικά και αλβανικά σύνορα. Η εταιρεία Srieasarag (Γαλλία) κέρδισε μία σύμβαση για άλλα 185 χιλιόμετρα στην Ελλάδα, στους Κήπους (στα ελληνο-τουρκικά σύνορα) και την Καβάλα, καθώς και δύο μεγάλα τμήματα, μήκους 215 χλμ στην Αλβανία. Η Srieasarag θα εκτελέσει επίσης τον αγωγό που διασχίζει τον ποταμό στα ελληνο-τουρκικά σύνορα, όπου ο TAP θα διασυνδεθεί με τον TANAP.

Στις 4 Μαΐου, 2016, ο TAP ανέθεσε² στην Κοινοπραξία των εταιρειών Renco S.p.A (Ιταλία) και Τέρνα Α.Ε. (Ελλάδα) τη σύμβαση για την κατασκευή των σταθμών συμπίεσης του έργου, η οποία αναφέρεται σε έναν σταθμό συμπίεσης στους Κήπους στην Ελλάδα, έναν σταθμό συμπίεσης στο Φιέρι της Αλβανίας και ένα σταθμό μέτρησης ροής στη Βίγλιστα της Αλβανίας.

Κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2015, ο TAP ανέθεσε τρεις βασικές συμβάσεις για την προμήθεια σημαντικών μηχανικών μερών του αγωγού καθώς και των ίδιων των σωλήνων. Αυτά περιλαμβάνουν:

- 1 Ιουλίου, 2015. Ο TAP ανέθεσε σύμβαση στην εταιρεία RMA Pipeline Equipment (Γερμανία) για την προμήθεια σφαιρικών βαλβίδων και ενεργοποιητών μεγάλης διαμέτρου, σημαντικά στοιχεία του αγωγού τα οποία θα εγκατασταθούν από όλες τις κατασκευαστικές εταιρείες.³
- ΥΠΕΡΣΥΝΔΕΣΜΟΣ: Ο TAP ανέθεσε σύμβαση στην εταιρεία Siemens AG (Γερμανία) για την προμήθεια έξι Υπερ-συμπίεστων Αεριοστροβίλων (τούρμπο). Οι μισοί από αυτούς θα εγκατασταθούν στον σταθμό συμπίεσης του TAP κοντά στους Κήπους, ενώ οι υπόλοιποι θα εγκατασταθούν στον σταθμό συμπίεσης του TAP κοντά στο Φιέρι.⁴
- 20 Νοεμβρίου, 2015: Ο TAP ανέθεσε στην εταιρεία Σωληνοουργεία Κορίνθου ΑΕ τη σύμβαση

για την προμήθεια σωληναγωγών 48 ιντσών και μήκους περίπου 495 κλμ. για τα χερσαία τμήματα του αγωγού TAP στην Ελλάδα.⁵

Επιπλέον, υπάρχουν σημαντικές λεπτομέρειες σχετικά με την ιδιοκτησιακή διάρθρωση για κάποιες από τις εταιρείες στις οποίες ο TAP ανέθεσε συμβάσεις. Αυτές είναι απαραίτητες για τη διασαφήνιση των συμφερόντων που εμπλέκονται στην κατασκευή του αγωγού.

ΣΩΛΗΝΟΥΡΓΕΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ-ΒΙΟΧΑΛΚΟ

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα της, η Spiecarap⁶, είναι μία πλήρως ελεγχόμενη θυγατρική της Entrepouse⁷, η οποία με τη σειρά της ανήκει στη Vinci France.⁸ (Γαλλία), έναν παγκόσμιο σημαντικό φορέα στον τομέα των κατασκευών και των υποδομών.

Η Spiecarap θα κατασκευάσει το δικό της τμήμα του αγωγού μαζί με την Άκτωρ⁹, μέλος του Ομίλου Ελλάκτωρ.¹⁰, ενός ελληνικού ομίλου με ηγετική θέση παγκοσμίως στον κατασκευαστικό τομέα που δραστηριοποιείται σε 22 χώρες. Η Ελλάκτωρ εν μέρει ανήκει στον ελληνικό, ολιγαρχικό Όμιλο Μπόμπολα, ο οποίος είναι πολύ δραστήριος σε διάφορες πτυχές της ελληνικής οικονομικής και πολιτικής ζωής (περισσότερα για τον Όμιλο Μπόμπολα παρακάτω).¹¹

ΣΩΛΗΝΟΥΡΓΕΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ-ΒΙΟΧΑΛΚΟ

Τα Σωληνουργεία Κορίνθου¹², η εταιρεία που κέρδισε τη σύμβαση για την προμήθεια των αγωγών που πρόκειται να εγκατασταθούν στην Ελλάδα, είναι ένας παγκόσμιος προμηθευτής σωλήνων από χάλυβα υψηλής ποιότητας τόσο για τις αγορές της ενέργειας όσο και των κατασκευών. Σύμφωνα με την ιστοσελίδα της, τα Σωληνουργεία Κορίνθου είναι θυγατρική της Βιοχάλκο. Η Βιοχάλκο Α.Ε. είναι μία εταιρεία συμμετοχών με έδρα στο Βέλγιο και είναι από τις κορυφαίες εταιρείες επεξεργασίας μετάλλων σε όλη την Ευρώπη. Η εταιρεία ελέγχεται κυρίως από τον ελληνικό Όμιλο Στασινόπουλου.¹³

ΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΡΤΕΛ

Τον Ιούνιο του 2016, η ελληνική ιστοσελίδα Inside Story έβγαλε αποκλειστικότητα με το νέο της σχετικά με την ύπαρξη ενός καρτέλ που κυριαρχεί στον τομέα των ελληνικών κατασκευών για σχεδόν τρεις δεκαετίες.¹⁴

Σύμφωνα με μία σειρά εκθέσεων από το Inside Story , στις 17 Μαΐου 2015, η Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού (ένας ανεξάρτητος δημόσιος φορέας που παρακολουθεί την επιχειρηματική συμπεριφορά) εξέδωσε σχέδιο έκθεσης.¹⁵ στο οποίο περιέγραφε το πώς μεγάλες κατασκευαστικές εταιρείες της χώρας φέρεται να έχουν οργανωθεί σε καρτέλ προκειμένου να χειραγωγήσουν τους δημόσιους διαγωνισμούς. Σύμφωνα με το σχέδιο έκθεσης της Επιτροπής(στο οποίο η ιστοσελίδα Inside Story είχε αποκλειστική πρόσβαση και στο οποίο αναφέρεται λεπτομερώς), μία σειρά από εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων των ΑΚΤΩΡ, J & P Avax, ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, ΑΕΓΕΚ, ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ και ΙΝΤΡΑΚΟΜ συμμετείχαν στο καρτέλ κατά διαφορετικές χρονικές περιόδους. Σύμφωνα με την Επιτροπή Ανταγωνισμού, το καρτέλ λειτουργούσε εδώ και πάνω από ένα τέταρτο του αιώνα, από το 1989 έως το 2015.

Τρείς από αυτές τις εταιρείες-η Ελλάδακωρ, η J & P Avax και η ΓΕΚ Τερνα, είναι ανάμεσα σε αυτές που ευθύνονται για την κατασκευή του ΤΑΡ στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με το ίδιο σχέδιο έκθεσης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, οι Vinci και Siemens (η Vinci, η θυγατρική Spiecarag και η Siemens έκλεισαν επίσης συμφωνίες για τον ΤΑΡ) συμμετείχαν επίσης κατά καιρούς σε χειραγωγημένες δημόσιες συμβάσεις στο πλαίσιο του καρτέλ. Η ιστοσελίδα Inside Story ανέφερε ότι σημαντικά ευρήματα δημοσιεύθηκαν αφότου η Τεχνική Ολυμπιακή, μία από τις κατασκευαστικές εταιρείες, συνεργάστηκε με τις Ελληνικές Αρχές και έτυχε προνομιακής μεταχείρισεως καθώς παρείχε πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας του καρτέλ.¹⁶

Οστόσο, η δική μας μελέτη (Bankwatch) πρόκειται να εκτυπώσει, καθώς η ολομέλεια της Επιτροπής

Ανταγωνισμού διαβουλευείται το σχέδιο έκθεσης, συμπεριλαμβανομένου τη διεξαγωγή ακροάσεων με επικεφαλής των εταιρειών που κατηγορήθηκαν ότι είναι μέλη του καρτέλστις 18 Σεπτεμβρίου, η τοπική εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ανέφερε ότι οι εταιρείες μπορεί να δεχθούν διακανονισμού ως αντάλλαγμα για πρόστιμα.¹⁷

Ο Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Περιφερειακής Ανάπτυξης έλαβε γνώση του σχεδίου έκθεσης και σύμφωνα με έγγραφο που διέρρευσε σε ευρωπαϊκά μέσα ενημέρωσης,¹⁸ προειδοποίησε τον Ιούνιο για την πρόθεσή του να αναστείλει την περαιτέρω χρηματοδότηση προς την Ελλάδα, δεδομένου ότι πολλά από τα έργα που θα έχουν μπει στο στόχαστρο από το καρτέλ είχαν χρησιμοποιήσει τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ. Η χρηματοδότηση προς την Ελλάδα θα πρέπει να ανασταλεί για την περίοδο 2014-2020, ανέφερε ο διευθυντής στην επιστολή που διέρρευσε, η οποία εκδόθηκε εξ ολοκλήρου από την New Europe, «εκτός αν βεβαιώνεται η νομιμότητα και κανονικότητα των πιστοποιημένων δαπανών».

Σύμφωνα με το σχέδιο έκθεσης της Επιτροπής, όπως αναφέρθηκε από την ιστοσελίδα Inside Story, οι περισσότερες από τις μεγάλες εταιρείες στον ελληνικό κατασκευαστικό τομέα φέρεται να συμμετείχαν στο καρτέλ, του οποίου η διαχείριση φαίνεται να μην γίνεται από κεντρικά όργανα. Η συνήθης πρακτική φαίνεται να είναι ότι μία από τις εταιρείες που θα προσφέρει την καλύτερη τιμή σε ένα διαγωνισμό με την συγκατάβαση των άλλων εταιρειών, οι οποίες με τη σειρά τους θα απέχουν από την υποβολή προσφορών ή θα προσφέρουν εν γνώσει τους μία χειρότερη τιμή. Σε αντάλλαγμα να τους επιτραπεί να κερδίσουν το διαγωνισμό, η νικήτρια εταιρεία θα προσφέρει εγγυημένες μίζες στις άλλες μέσα από μία ποικιλία χρηματοπιστωτικών και οικονομικών μέσων.

Ορισμένα από τα σημαντικότερα κατασκευαστικά έργα που φέρεται να έχουν επηρεαστεί από αυτή την πρακτική, σύμφωνα με το σχέδιο έκθεσης της Επιτροπής, περιλαμβάνουν αυτά του Αττικό Μετρό, την Εγνατία Οδό από Θεσσαλονίκη-Αλεξανδρούπολη, έργα του Εθνικού Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδας καθώς και την κατασκευή ενός δικτύου εθνικών αυτοκινητοδρόμων στην ηπειρωτική Ελλάδα.

Στις αρχές του 2001, η Ελλάδα εξέδωσε πέντε διαγωνισμούς για την κατασκευή μεγάλων αυτοκινητοδρόμων στη χώρα. Το σχέδιο έκθεσης της Επιτροπής ανέφερε ότι οι προσφορές για αυτά τα έργα «έχουν χειραγωγηθεί και κατανεμηθεί ανάμεσα στις συμμετέχουσες κατασκευαστικές εταιρείες». Σύμφωνα με την ιστοσελίδα Inside Story, η Επιτροπή έχει στην κατοχή της στοιχεία σχετικά με τον συντονισμό μεταξύ των εταιρειών για τον τρόπο με τον οποίο το καρτέλ υπέβαλλε προσφορές. Ο επικεφαλής του καρτέλ θα εγγυούταν σε όποιον αποσυρόταν από έναν διαγωνισμό τη συμμετοχή του σε κάποια από τα άλλα πέντε έργα. Μέλη του καρτέλ θα έχουν εγγυημένα ορισμένα μερίδια αγοράς. Σύμφωνα με την έκθεση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, οι εταιρείες Vinci, Τέρνα, Αβαξ και Ακτωρ ήταν εταίροι σε κάποιες από τις Κοινοπραξίες τον καιρό εκείνο.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία στην έκθεση της Επιτροπής, το 2004, οι εταιρείες Ακτωρ ΑΤΕ, Τέρνα ΑΤΕ και J & P Αναχ κατείχαν συνολικό μερίδιο αγοράς της τάξης του 60.6 τοις εκατό στον ελληνικό κατασκευαστικό τομέα (Ακτωρ 30.8, Τέρνα 14.8 και Αβαξ 15 τοις εκατό). Μέχρι το 2011, το συνολικό ποσοστό είχε αυξηθεί στο 81 τοις εκατό.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΟΟΣΑ ΟΣΑΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΑΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Τον Μάρτιο του 2015, ο ΟΟΣΑ, ο οργανισμός των πλούσιων εθνών, εκπόνησε μία έκθεση όσον αφορά την εφαρμογή της σύμβασης της για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στην Ελλάδα.¹⁹

Η έκθεση περιελάμβανε διάφορες τρέχουσες υποθέσεις δωροδοκίας στο εξωτερικό που αφορούν την Ακτωρ και την Ελλάκτωρ. Η έκθεση δεν κατονομάζει τις εταιρείες, αλλά περιγράφει τις υποθέσεις με τέτοια λεπτομέρεια όπου αργότερα, ερευνητές-δημοσιογράφοι (συμπεριλαμβανομένου του Βαλκανικού Δικτύου Ερευνητικής Δημοσιογραφίας ((Balkan Investigative Reporters Network-BIRN), βλέπε παρακάτω) ένωσαν τα κομμάτια από δημόσιες πληροφορίες τις εταιρείες που αναφέρονται στην έκθεση του ΟΟΣΑ όπως η Ακτωρ και η Ελλάκτωρ.

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΔΡΟΜΟΣ ΠΓΔΜ

Η έκθεση του ΟΟΣΑ αναφέρει, «Μία Ελληνική κατασκευαστική εταιρεία φέρεται να πρόσφερε μία δωροδοκία σε δημοσίους υπαλλήλους της πΓΔΜ προκειμένου να κερδίσει σύμβαση αξίας 270 εκατομμυρίων ευρώ για την κατασκευή ενός αυτοκινητοδρόμου στην εν λόγω χώρα. Η κατασκευή ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2012. Η ελληνική εταιρεία κέρδισε την σύμβαση παράλο που η προσφορά της ήταν μακράν ακριβότερη (κατά 40 εκατομμύρια ευρώ) από αυτές των ανταγωνιστών της. Η θυγατρική της ελληνικής εταιρείας στην πΓΔΜ καθώς και πολλοί Έλληνες εμπλέκονται. Μία προκαταρκτική έρευνα βρίσκεται σε εξέλιξη στην Ελλάδα σχετικά με την δωροδοκία ξένων και το ξέπλυμα χρήματος. Η Ελλάδα ζήτησε την ΑΔΣ (αμοιβαία δικαστική συνδρομή, μία μέθοδο διεθνούς δικαστικής συνεργασίας) από την πΓΔΜ τον Ιούνιο του 2014. Εν αναμονή της προαναφερόμενης αίτησης της ΑΔΣ, οι ελληνικές Αρχές επικοινωνήσαν με τους ομολόγους τους στη Eurojust προκειμένου να διευκολύνουν την αίτηση.»²⁰

Σύμφωνα με το το Βαλκανικό Δίκτυο Ερευνητικής Δημοσιογραφίας ((Balkan Investigative Reporters Network-BIRN) , ο αυτοκινητόδρομος στο επίκεντρο του περιλαμβάνει προέκταση περίπου 28 χιλιομέτρων από το Demir Karija στην Smokvica στην Μακεδονία, μέρος του πανευρωπαϊκού διαδρόμου 10. Η κατασκευή του δρόμου ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2012 αφού η Ακτωρ κέρδισε την σύμβαση.²¹ Πρόκειται για ένα έργο που συγχρηματοδοτήθηκε τόσο από την ΕΤΕπ και την ΕΤΙΑΑ καθώς από τον Μηχανισμό Προ-ενταξιακής Βοήθειας της Ε.Ε.

Όπως αναφέρθηκε από το Βαλκανικό Δίκτυο Ερευνητικής Δημοσιογραφίας (BIRN), η υπόθεση ήρθε στο φως τον Μάρτιο του 2014 όταν η αντιπολίτευση των Σοσιαλδημοκρατών ισχυρίστηκε ότι τουλάχιστον 3,5 εκατομμύρια ευρώ, από το ποσό που πληρώθηκε από την Μακεδονία , για την κατασκευή του αυτοκινητόδρομου εξαφανίστηκε μέσω αμφισβητήσιμων αναλήψεων μετρητών. Η αντιπολίτευση έφερε στην επιφάνεια όπως ισχυριζόταν έγγραφα τραπεζών τα οποία έδειχναν αρκετές αναλήψεις μετρητών αξιολογούμενων ποσών από τον τραπεζικό λογαριασμό του υποκαταστήματος στα Σκόπια, AKTOR ADT, Ελλάδα. Η αντιπολίτευση ισχυρίστηκε ότι οι αναλήψεις μετρητών έγιναν από αρκετούς Έλληνες πολίτες από μία Μακεδονική τράπεζα στο Negotino, κοντά στα σύνορα με την Ελλάδα, πέρσι τον Μάιο, Ιούνιο και Ιούλιο.²²

Μονάδα Διαχείρισης Αποβλήτων της Κύπρου

Άλλη μία υπόθεση που τεκμηριώνεται από την ίδια έκθεση του ΟΟΣΑ αναφορικά με τη δωροδοκία αλλοδαπών δημοσίων υπαλλήλων προέκυψε στην Κύπρο στις εγκαταστάσεις της διαχείρισης αποβλήτων της Πάφου. Η έκθεση του ΟΟΣΑ αναφέρει ότι αρκετοί Έλληνες πολίτες φέρονται να δωροδόκησαν το 2007 Κύπριους δημοσίους υπαλλήλους σε σχέση με την κατασκευή ενός σταθμού διαχείρισης αποβλήτων αξίας 78 εκατομμυρίων ευρώ (σύμφωνα με την έκθεση, από την στιγμή που εν λόγω έκθεση δημοσιεύτηκε τον Μάρτιο του 2015, δύο Κύπριοι δημόσιοι υπάλληλοι δήλωσαν ένοχοι για δωροδοκία και άλλα εγκλήματα, και η Ελλάδα ξεκίνησε έρευνα σε Έλληνες πολίτες αναφορικά με τη δωροδοκία).²³ Το 2016, ένα χρόνο μετά την έκθεση του ΟΟΣΑ, το σκάνδαλο αναφορικά με τη διαχείριση αποβλήτων ξέσπασε εξ ολοκλήρου.

Στις 28 Μαρτίου του 2016, ο γενικός εισαγγελέας Κύπρου εξέδωσε ένα Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης για τον Διευθύνων Σύμβουλο της Ελλάκτωρ, Λεωνίδα Μπόμπολα, αναφορικά με ισχυριζόμενες δωροδοκίες και την υπερτιμολόγηση υπηρεσιών στην υπόθεση σχετικά με το Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) της Πάφου. Οι Κυπριακές Αρχές ισχυρίστηκαν ότι ο Μπόμπολας γνώριζε για τις δωροδοκίες και ήφερε για την υπερτιμολόγηση του έργου. (Η Ελλάκτωρ φέρεται να ανέφερε υψηλότερους όγκους αποβλήτων και κατά συνέπεια προέκυπταν υψηλότερες χρεώσεις τόσο στις τοπικές Αρχές όσο και στους καταναλωτές).²⁴

Το ένταλμα σύλληψης για τον Μπόμπολα τον Μάρτιο, ακυρώθηκε αμέσως μετά καθώς ανέκυψαν νέα αποδεικτικά στοιχεία. Ένα δεύτερο Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης εκδόθηκε για τον Μπόμπολα από τον Κύπριο εισαγγελέα στις 4 Μαΐου του 2016.²⁵, την ίδια ημερομηνία που ο ΤΑΡ ανέθεσε την σύμβαση στην Spiecarag, έχοντας πλήρη επίγνωση ότι η γαλλική εταιρεία θα εκτελούσε την σύμβαση σε συνεργασία με την Άκτωρ της Ελλάκτωρ (αυτό είχε ανακοινωθεί από την Spiecaraga στις αρχές του 2015 κατά τη διάρκεια μιας εκδήλωσης δικτύου προμηθευτών ΤΑΡ στην Ελλάδα).²⁶

Το σκάνδαλο-το οποίο έχει αποτελέσει σημαντική υπόθεση στην Κύπρο-οδήγησε σε περισσότερες

αποκαλύψεις, συμπεριλαμβανομένων των ισχυρισμών για μία δωρεά σε ένα πολιτικό κόμμα που ήταν πριν στην κυβέρνηση (ΑΚΕΛ) από μία εταιρεία η οποία έθεσε αργότερα τους όρους της προσφοράς με έναν τρόπο που βόλευε την Ελλάκτωρ.²⁷ Αφού ξέσπασε το σκάνδαλο ακολούθησαν εντάλματα συλλήψεως, έρευνες και συλλήψεις διαφόρων υπαλλήλων της Ελλάκτωρ στην Κύπρο καθώς και Κύπριων αξιωματούχων.²⁸

Η ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΤΟΥ ΜΠΟΜΠΟΛΑ

Το 2015, ο Διευθύνων Σύμβουλος της Ελλάκτωρ, Λεωνίδας Μπόμπολας, κατέβαλλε 1,8 εκατομμύρια ευρώ σε ληξιπρόθεσμους φόρους στο Ελληνικό Δημόσιο προκειμένου να αποφύγει την σύλληψή του γι (κατηγορίες σχετικές με την φοροδιαφυγή και το ξέπλυμα χρήματος.²⁹ Ο Μπόμπολας είχε συμπεριληφθεί στη Λίστα Λαγκάρντ³⁰, μία διαβόητη κατάρτιση 2,000 Ελλήνων με καταθέσεις στην Ελβετία, συμπεριλαμβανομένων πολλών φοροφυγάδων.

Η ΕΛΒΑΛ (ΒΙΟΧΑΛΚΟ) ΥΠΟΠΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΟΛΥΝΣΗ ΕΞΑΣΘΕΝΟΥΣ ΧΡΩΜΙΟΥ

Τον Σεπτέμβριο του 2013, η Βιοχάλκο, η μητρική εταιρεία της Σωληνουργεία Κορίνθου, ανακοίνωσε την αναχώρηση της από την Ελλάδα προκειμένου να εδρεύσει και να εισαχθεί στο Βέλγιο, αναφέροντας καλύτερο οικονομικό περιβάλλον μετά από πέντε χρόνια κρίσης και καθαρές ζημιές.

Η εταιρεία που ανήκει στον Όμιλο Στασινόπουλου μπορεί να έχει φύγει, όπως έγραψε ο Νικόλας Λεοντόπουλος, ένας περιόπτος δημοσιογράφος-ερευνητής που εδρεύει στην Αθήνα, λίγες μέρες μετά την ανακοίνωση σχετικά με την μετακόμιση. Οι εταιρείες του Στασινόπουλου άφησαν πίσω τους ένα από τα μεγαλύτερα περιβαλλοντικά σκάνδαλα στην ιστορία της Ελλάδας.³¹

Η μόλυνση του ποταμού Ασωπού από νικέλιο και εξασθενές χρώμιο στην περιοχή των Οινόφυτων μεταξύ Αθήνας και Θήβας έχει τεκμηριωθεί ήδη από το 1968. Για δεκαετίες η πηγή της μόλυνσης παρέμενε άγνωστη. Το 2013, οι ελληνικές εφημερίδες «Η Εφημερίδα των Συντακτών»³² και τα

«ΝΕΑ».³³ αναφέρθηκαν για πρώτη φορά σε μία μελέτη του Δημοσίου Ινστιτούτου Γεωλογίας και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ).³⁴ η οποία επιβεβαίωσε ότι η μόλυνση προκλήθηκε από τον άνθρωπο και αναγνώρισε την Ελβάλ ως τον ένοχο. Η Ελβάλ αποτελεί τον μεγαλύτερο "παίκτη" στην αγορά προϊόντων έλασης ρόλων αλουμινίου και είναι θυγατρική της Βιοχάλκο. Η έκθεση μελέτησε επίσης τις περιπτώσεις της ΣΥΜΕΤΑΛ και ΧΑΛΚΟΡ, δύο εταιρείες οι οποίες ανήκουν στον ίδιο Όμιλο με δραστηριότητα στην περιοχή.

Τον Νοέμβριο του 2013, ένα δικαστήριο στη Θήβα άσκησε ποινική δίωξη κατά 15 εταιρειών για τη διάθεση των βιομηχανικών αποβλήτων στον ποταμό Ασωπό. Η υπόθεση βασίστηκε σε στοιχεία που συλλέχθηκαν το 2007 από περιβαλλοντικούς ερευνητές σχετικά με το χρώμιο που διατέθηκε από εταιρείες που δραστηριοποιούνται γύρω από τον Ασωπό. Η Ελβάλ ήταν ένας από τους κατηγορούμενους στην υπόθεση και κατηγορείται για την «λήψη και διάθεση των βιομηχανικών αποβλήτων στον ποταμό Ασωπό από την γειτονική εταιρεία Χαλκόρ», η οποία δραστηριοποιείται επίσης στην περιοχή και είναι και αυτή μέλος του Ομίλου Στασινόπουλου.³⁵ Το 2014 η Ελβαλ αθώωθηκε για αυτή την υπόθεση.

Ταυτόχρονα, ο Λεοντόπουλος ανέφερε³⁶ σε μία μελέτη που εκπόνησε το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο το 2013 για μία συγκεκριμένη περιοχή του Ασωπού ποταμού όπου τρεις εταιρείες, συμπεριλαμβανομένης της (ΕΛΒΑ, είναι εγκατεστημένες. Οι πιθανές πηγές ανθρωπογενούς ρύπανσης οι οποίες προκαλούν την υποβάθμιση της ποιότητας των υπόγειων υδάτων είναι είτε θαμμένα στερεά απόβλητα με υψηλά επίπεδα εξασθενούς χρώμιου ή διαρροές που φτάνουν σε υδροφόρους ορίζοντες μέσω υπόγειων διαβάσεων», ανέφερε η μελέτη.³⁷ Ο Λεοντόπουλος ανέφερε ότι οι συγγραφείς της μελέτης πίστευαν ότι οι διαρροές ήταν απίθανο να υπάρχουν και ότι το πρώτο σενάριο των θαμμένων στερεών αποβλήτων ήταν το πιο πιθανό. Ένας ανώνυμος ερευνητής που συμμετείχε στην μελέτη είπε, όπως ανέφερε ο Λεοντόπουλος, ότι οι δραστηριότητες δύο από των τριών εταιρειών που ήταν εγκατεστημένες στην περιοχή δεν θα μπορούσαν να προκαλέσουν αυτού του είδους την ρύπανση, αφήνοντας την Ελβάλ ως τον κύριο ύποπτο.³⁸

ΤΑ "ΜΑΥΡΑ" ΤΑΜΕΙΑ ΤΗΣ SIEMENS

Τον Νοέμβριο του 2006, η αστυνομία και οι εισαγγελείς εισέβαλλαν στα κεντρικά γραφεία της Siemens στο Μόναχο, μετά από μία μακροχρόνια έρευνα από τις Γερμανικές Αρχές για την εικαζόμενη πρακτική της Siemens να δωροδοκεί αλλοδαπούς αξιωματούχους.³⁹ Στην Ελλάδα, το σκάνδαλο γύρω από την Siemens σχετικά με την πληρωμή δημοσίων υπαλλήλων έγινε γνωστό ως τα «μαύρα» ταμεία της Siemens ή τα σκάνδαλα δωροδοκίας της Siemens.

Γερμανοί και Έλληνες ερευνητές περιέγραψαν πως το ελληνικό τμήμα της Siemens είχε υπονοήσει ένα σύστημα πληρωμής μιστών σε αξιωματούχους και πολιτικούς στην Ελλάδα προκειμένου να έχουν προνομιακή πρόσβαση σε κερδοφόρες συμφωνίες. Τα χρήματα για αυτές τις μίζες φέρεται να έχουν δοθεί απευθείας από την Siemens της Γερμανίας.⁴⁰

Αν και αυτή η παράνομη συμπεριφορά συνέβαινε για χρόνια, δύο περιστατικά έχουν ιδιαίτερη κακή φήμη: Η αγορά τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού τη δεκαετία του '90 από τον τότε ελληνικό πάροχο τηλεπικοινωνιών ΟΤΕ καθώς και η προμήθεια ενός συστήματος ασφάλειας και παρακολούθησης (το σύστημα C4I) από το Ελληνικό κράτος πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004.

Σύμφωνα με το γερμανικό περιοδικό Der Spiegel, το οποίο αναφέρει ευρήματα Γερμανών ερευνητών, προκειμένου να διασφαλίσει την αξία 500 εκατομμυρίων ευρώ σύμβαση με τον ΟΤΕ, η Siemens φέρεται να πλήρωσε 35 εκατομμύρια ευρώ σε μίζες στα τέλη του '90.⁴¹ Κατά τη διάρκεια της έρευνας από την Γερμανική αστυνομία, στελέχη της Siemens που εμπλέκονταν στις μίζες, αποκάλυψαν ότι έως και δύο τοις εκατό των εσόδων από το τμήμα τηλεπικοινωνιών της Siemens Hellas καταβάλλονταν κάθε χρόνο στα τότε δύο κύρια πολιτικά κόμματα: το ΠΑΣΟΚ και το συντηρητικό κόμμα Νέα Δημοκρατία.⁴²

Ο Τάσος Μαντέλης, ο οποίος το 1998 διετέλεσε Υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών την περίοδο που το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα (ΠΑΣΟΚ) ήταν το κυβερνών κόμμα, παραδέχτηκε τον Μάιο

του 2010 σε μία ελληνική κοινοβουλευτική εξεταστική επιτροπή ότι το ποσό των 200,000 μάρκων Γερμανίας κατατέθηκε από την Siemens σε μία Ελβετική τράπεζα το 1998, προκειμένου να χρηματοδοτήσει την προεκλογική του εκστρατεία. Μία επιπλέον κατάθεση 250,000 μάρκων έγινε στον ίδιο τραπεζικό λογαριασμό το 2000, αλλά ο Μαντέλης ισχυρίστηκε ότι ήταν αγνώστου προελεύσεως. Ο Μαντέλης καταδικάστηκε αργότερα για ψευδής δήλωση φόρου εισοδήματος, κατά τη διάρκεια των προαναφερόμενων πληρωμών, και προσφέρθηκε να εξοφλήσει ολόκληρο το ποσό στο Ελληνικό κράτος.⁴³

Ο Μιχάλης Χριστοφοράκος, επικεφαλής της Siemens Hellas κατά την περίοδο πληρωμής των δωροδοκιών και ο οποίος φέρεται να είναι ο πρωτεργάτης της συνωμοσίας των μίζων, δικάστηκε το 2009 στη Γερμανία για την πληρωμή δωροδοκιών σε πολιτικά κόμματα. Παραδέχτηκε παράπτωμα και τελικά τακτοποίησε με τους Γερμανούς εισαγγελείς, την πληρωμή ενός προστίμου και την παροχή πληροφοριών.⁴⁴ Οι Γερμανικές Αρχές δεν τον εξέδωσαν στις Ελληνικές Αρχές, όπου και εκεί θα έπρεπε να δικαστεί, παρόλο που οι Ελληνικές Αρχές ζήτησαν κάτι τέτοιο.⁴⁵

Μετά από δύο χρόνια ερευνών, το 2015 ξεκίνησε μία δίκη καθώς ένας Έλληνας εισαγγελέας άσκησε ποινική δίωξη για ξέπλυμα χρήματος και δωροδοκία όσον αφορά την υπόθεση του ΟΤΕ έναντι 64 κατηγορουμένων, εκ των οποίων οι 19 ήταν ανώτατα στελέχη της Siemens.⁴⁶

Η υπόθεση αυτή αποτελεί ακόμη σημαντική πηγή πολιτικής αντιπαράθεσης στην Ελλάδα, δεδομένου (ότι η δικαστική διαδικασία έχει δει τεράστιες καθυστερήσεις, ενώ πρόσφατα έχει αναβληθεί ξανά επ' αορίστου λόγω του ότι το δικαστήριο δεν μπόρεσε να παράσχει επίσημες μεταφράσεις βασικών εγγράφων σε αλλοδαπούς πολίτες που εμπλέκονταν στην υπόθεση. Η καθυστέρηση θα μπορούσε να διακινδυνεύσει την υπόθεση διότι η Ελληνική νομοθεσία απαιτεί οι υποθέσεις δωροδοκίας να ολοκληρώνονται μέχρι 15-25 χρόνια (αναλόγως των περιστάσεων) από την στιγμή που διαπράχθηκε το έγκλημα.⁴⁷ Μία άλλη υπόθεση, ενάντια του Μαντέλη, έχει επίσης ανασταλεί μέχρι τον Νοέμβριο του 2016.

Τον Αύγουστο του 2012, η Siemens επέλυσε το θέμα με το Ελληνικό Δημόσιο μέσω εξώδικων μέσων και πλήρωσε 330 εκατομμύρια ευρώ.⁴⁸ Η διευθέτηση αναφέρεται ρητά σε πιθανές ρήτρες έναντι της εταιρείας ως νομικό πρόσωπο. Δεν περιλαμβάνει διάφορα άτομα για τα οποία ασκείται δίωξη επί του παρόντος στην Ελλάδα.

Μετά τις κατηγορίες για διεθνής διαφθορά σε διάφορα μέρη του κόσμου, συμπεριλαμβανομένων των Η.Π.Α., της Νορβηγίας ή της Νιγηρίας, η Siemens τακτοποίησε και εξόφλησε πρόστιμα αξίας 1,3 δισεκατομμυρίων αμερικανικών δολαρίων το 2008.⁴⁹ Στην συνέχεια, ανώτατα στελέχη της Siemens που εμπλέκονταν σε σκήματα δωροδοκίας σε όλο τον κόσμο, πλήρωσαν εκατομμύρια ως αποζημίωση.⁵⁰

ΕΛΛΑΔΑ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με ένα σχέδιο έκθεσης από έναν δημόσιο φορέα υπεύθυνο για ζητήματα επιχειρηματικής συμπεριφοράς, του οποίου η έρευνα ολοκληρώθηκε το 2015, τρεις ελληνικές και δύο διεθνείς εταιρείες οι οποίες έλαβαν προσφορές για τον ΤΑΡ, υπήρξαν σε διάφορες στιγμές μέλη ενός κατασκευαστικού καρτέλ το οποίο από το 1989 φέρεται να έχει δολοπλοκήσει προκειμένου να κερδίσει και να μοιράσουν μεταξύ τους σημαντικούς δημόσιους διαγωνισμούς. Οι εν λόγω εταιρείες είναι : Ελλάκτωρ (στη θυγατρική της, Ακτωρ, ανατέθηκε με υπερβολαβία από τον κύριο ανάδοχο την Spiescarag), J & P Αβαξ και ΓΕΚ Τέρνα, η γαλλική εταιρεία Vinci, η θυγατρική της οποίας, η Spiescarag, έχει πάρει ανάθεση σύμβασης από τον ΤΑΡ, και τη γερμανική Siemens, η οποία είναι προμηθευτής του ΤΑΡ στην Ελλάδα. Οι υποτιθέμενες δραστηριότητες του καρτέλ οδήγησαν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να απειλεί με την αναστολή των διαρθρωτικών ταμείων από την Ελλάδα έως ότου αποσαφηνιστεί η λειτουργία του καρτέλ και μέχρι να εγγυηθούν ότι δεν θα ξοδευτούν άσκοπα περαιτέρω χρήματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση λόγω των δραστηριοτήτων του καρτέλ.

Το 2015, ο Λεωνίδας Μπόμπολας, ο Διευθύνων Σύμβουλος της Ελλάκτωρ, η μητρική εταιρεία της Ακτωρ, κατέβαλλε € 1,800,000 ευρώ στο Ελληνικό δημόσιο προκειμένου να αποφύγει τη φυλάκισή του για φοροδιαφυγή και ξέπλυμα χρήματος. Το όνομά του είναι στη λίστα Λαγκάρντ, με τα ονόματα

Ελλήνων που έχουν καταθέσει στην Ελβετία, και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, πολλούς φοροφυγάδες, οι δραστηριότητες των οποίων οδήγησαν στο άδειασμα των δημόσιων ταμείων.

Κύριοι εισαγγελείς εξέδωσαν πρόσφατα ένα Ευρωπαϊκό Ένταλμα Συλλήψεως για τον Μπόμπολα, την ίδια ημέρα που η Κοινοπραξία του ΤΑΡ προσέφερε μία συμφωνία στην Srieccarag, η οποία είχε ανακοινώσει τον προηγούμενο χρόνο ότι θα συνεργαστεί μαζί με την Ακτωρ στο τμήμα της που αφορά στον αγωγό.

Η Siemens της Γερμανίας κέρδισε μία σύμβαση για τον ΤΑΡ το 2015 παρά την μακρόχρονη ιστορία της για διαφθορά στην Ελλάδα και αφού συμφώνησε να πληρώσει το ένα τρίτο του ενός δισεκατομμυρίου ευρώ στο κράτος το 2012 προκειμένου να αποφευχθούν περαιτέρω δικαστικές διαδικασίες. Τα «μαύρα» ταμεία της Siemens έχουν αποτελέσει τακτική πηγή θυμού για το ελληνικό κοινό ενάντια των πολιτικών από τα δύο κύρια πολιτικά κόμματα, αυτά του ΠΑΣΟΚ και της Νέας Δημοκρατίας. Μία υπόθεση κατά στελεχών της Siemens εξακολουθεί να βρίσκεται σε εκκρεμότητα στα Ελληνικά δικαστήρια.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αυτή η σκιαγράφιση για ορισμένες από τις εταιρείες στις οποίες ανατέθηκε η κατασκευή των Ευρωπαϊκών τμημάτων του Νότιου Αγωγού Φυσικού Αερίου-μαζί με το γεγονός ότι το έργο στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στη συνεργασία των καθεστώτων στο Αζερμπαϊτζάν και την Τουρκία-δημιουργεί αμφιβολίες τόσο για την σκοπιμότητα του έργου όσο και για το σκεπτικό να χρησιμοπονηθούν χρήματα από το Δημόσιο για την κατασκευή του.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει κάνει τον Νότιο Αγωγό Φυσικού Αερίου το έργο της-ναυαρχίδα και έχει κινητοποιήσει τεράστια ποσά δημόσιου χρήματος για την χρηματοδότησή του. Μπορεί όμως η Ε.Ε. να είναι σίγουρη για την επιτυχία της. Θα μπορέσουν αυτές οι εταιρείες-ορισμένες από τις οποίες έχουν κατηγορηθεί στο παρελθόν για πολλαπλές πράξεις διαφθοράς και διασυνδέσεις στο οργανωμένο έγκλημα-να φέρουν εις πέρας το έργο;

Ο Νότιος Διάδρομος Φυσικού Αερίου είναι ένα τεράστιο εγχείρημα που εξαρτάται από τις πράξεις πολλών κυβερνήσεων και εταιρειών. Καθώς αντιμετωπίζεται ως ένα έργο Κοινού Ενδιαφέροντος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, επωφελείται από την επιτάχυνση αδειοδότησης και χρηματοδότησης. Λαμβάνοντας υπόψη τα αρχεία των εταιρειών που παρουσιάζονται σε αυτή την μελέτη είναι η μεταχείριση κατά προτεραιότητα συνετή. Μία λεπτομερέστερη αξιολόγηση των εταιρειών που εμπλέκονται φαίνεται να είναι αναγκαία.

Οι Ευρωπαϊκές δημόσιες τράπεζες που χρηματοδοτούν το έργο βασίζονται στις Κοινοπραξίες που συντονίζουν τμήματα του έργου καθώς και σε εθνικές κυβερνήσεις προκειμένου να εκτελέσουν κάποια από τη δέουσα επιμέλεια για το εν λόγω έργο. Οι Ευρωπαϊκές Τράπεζες μπορούν να διαβεβαιώσουν ότι πραγματοποιείται η κατάλληλη δέουσα επιμέλεια χωρίς να παραμένουν 'τυφλά' σημεία;

Το ιστορικό προηγούμενων επιδόσεων αυτών των εταιρειών δεν φαίνεται να έχει ληφθεί υπόψη στα σοβαρά όταν γίνονταν η ανάθεση των συμβάσεων για το έργο. Σε ποιο σημείο μία εταιρεία με ιστορικό και ισχυρισμούς για διαφθορά περιορίζεται από το να συνάψει μία συμφωνία. Όπως φαίνεται από την

έκθεσή μας, ποτέ. Ως κύριοι εγγυητές για το πώς δαπανώνται τα χρήματα της ΕΕ, οι τράπεζες της ΕΕ δεν μπορούν να αντέξουν οικονομικά περνώντας αυτό το έργο πάνω στις Κοινοπραξίες ΤΑΡ και ΤΑΝΑΡ, οι οποίες, στην τελική είναι υπόλογες όχι στο Ευρωπαϊκό κοινό αλλά στους μετόχους τους. Προκειμένου να κατασκευαστεί ο Νότιος Διάδρομος Φυσικού Αερίου, η Ε.Ε. φαίνεται να έχει αποδεχτεί 'θυσίες' όσον αφορά τη δέουσα επιμέλεια. Αυτό μπορεί να τους γυρίσει μπούμερανγκ. Σε εταιρείες, οι οποίες έδειξαν απαράδεκτη συμπεριφορά στο παρελθόν, ανατίθεται το πιο σημαντικό ενεργειακό έργο στην Ευρώπη. Αυτό είναι ριψοκίνδυνο!

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ

- 1 <http://www.tap-ag.com/news-and-events/2016/03/04/tap-awards-onshore-construction-contracts-for-albanian-and-greek-pipeline-sections>
- 2 <http://www.tap-ag.com/news-and-events/2016/05/04/tap-awards-compressor-stations-contract-to-italian-greek-joint-venture>
- 3 <http://www.tap-ag.com/news-and-events/2015/07/01/tap-awards-ball-valves-contract>
- 4 <http://www.tap-ag.com/news-and-events/2015/09/02/tap-awards-turbo-compressors-contract-to-siemens>
- 5 <http://www.tap-ag.com/news-and-events/2015/11/20/tap-awards-contract-to-corinth-pipeworks-sa-for-onshore-line-pipe>
- 6 www.spiecapag.com
- 7 www.entrepose.fr
- 8 www.vinci.com
- 9 <http://www.amna.gr/english/article/13110/Greek-construction-group-Ellaktor-to-built-segment-of-TAP-pipeline>
- 10 en.ellaktor.gr
- 11 http://media.feed.gr/pegasus/Multimedia/pdf/Ellaktor_group_pres_jan_11_id4456892.pdf
- 12 www.cpw.gr
- 13 www.viohalco.com
- 14 <https://insidestory.gr/article/fakelos-kataskeyes-epitropi-antagonismou?token=X9S59oHM84>
- 15 Το σχέδιο έκθεσης δεν δημοσιοποιήθηκε ποτέ, αλλά διέρρευσε αποκλειστικά στην ιστοσελίδα του Inside Story, που αναφέρεται λεπτομερώς σε αυτό, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων ιστοριών που αναφέραμε σε αυτή την ενότητα. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού ανακοίνωσε το σχέδιό της έκθεσής της, συμπεριλαμβανομένων και ορισμένων στοιχείων από τα ευρήματά της, μέσω ενός δελτίου τύπου με ημερομηνία 17 Μαΐου 2015: http://www.epant.gr/news_details.php?Lang=gr&id=19&nid=867
- 16 Σύμφωνα με την αρχική έκθεση του Inside Story, που αναφέρεται στο σχέδιο έκθεσης της Επιτροπής και τον συγγραφέα του άρθρου: <https://insidestory.gr/article/fakelos-kataskeyes-epitropiantagonismou?token=X9S59oHM84>
- 17 <http://www.kathimerini.gr/875307/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/3ekinhsan-oi-akroaiseis-twn-kataskeyastwn-gia-thn-yp08esh-kartel>
- 18 <https://www.neweurope.eu/article/exclusive-european-commission-to-freeze-all-payments-to-greece/>
- 19 <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/Greece-Phase-3bis-Report-EN.pdf>
- 20 OECD Report, p.11: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/Greece-Phase-3bis-Report-EN.pdf>
- 21 www.balkaninsight.com/en/article/greece-probes-macedonia-highway-bribery-claim
- 22 www.balkaninsight.com/en/article/greece-probes-macedonia-highway-bribery-claim
- 23 OECD Report, p.12: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/Greece-Phase-3bis-Report-EN.pdf>
- 24 <http://cyprus-mail.com/2016/03/26/list-of-suspects-in-waste-scandal-widens-to-include-greek-construction-mogul/>

- 25 <http://www.newsincyprus.com/news/13373/new-arrest-warrant-issued-for-bobolas>
- 26 http://www.tap-ag.it/assets/o7.reference_documents/english/Procurement/Spiecapag_Final_GR.pdf
- 27 <http://cyprus-mail.com/2016/04/18/akel-party-targeted-over-mere-e25000-donation/>
- 28 <http://www.4-traders.com/ELLAKTOR-S-A-1408773/news/Ellaktor-Parade-of-suspects-at-Paphos-court-in-waste-scandals-Update-1-22006608/>
- 29 <http://www.ekathimerini.com/article/ekathimerini/business/bobolas-ellaktor-ceo-released-after-paying-18-mln-euros>
- 30 https://en.wikipedia.org/wiki/Lagarde_list
- 31 <https://www.thepressproject.gr/article/47313/I-BIOXLKO-feugei-i-rupansi-meni>
- 32 <http://archive.efsyn.gr/?p=58408>
- 33 <http://www.tanea.gr/news/greece/article/5022125/ennea-metalla-panw-apo-to-orio/>
- 34 <https://issuu.thepressproject/docs/igme1/1?e=9484155/5097548>
- 35 <https://www.thepressproject.gr/article/50555/Ta-leuka-kolla-ra-tou-Asopou-sto-skamni>
- 36 <https://www.thepressproject.gr/article/50792/To-thameno-dilitirio-tou-Asopou>
- 37 <https://pl.scribd.com/document/183310608/%CE%88%CE%BA%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CE%95%CE%9C%CE%AO-Life-Charm>
- 38 <https://www.thepressproject.gr/article/50792/To-thameno-dilitirio-tou-Asopou>
- 39 <http://www.dw.com/en/police-raid-siemens-offices-in-munich-in-fraud-swoop/a-2240128>
- 40 <http://www.dw.com/en/police-raid-siemens-offices-in-munich-in-fraud-swoop/a-2240128>
- 41 <http://www.spiegel.de/international/europe/complicit-in-corruption-how-german-companies-bribed-their-way-to-greek-deals-a-693973.html>
- 42 www.violhalco.com
- 43 <http://www.keptalkinggreece.com/2015/01/13/former-pasok-minister-to-return-e230k-in-siemens-bribes/>
- 44 <http://www.dw.com/en/greece-indicts-13-germans-over-siemens-bribery-scandal/a-18304651>
- 45 <http://greece.greekreporter.com/2014/02/05/arrest-warrant-for-christoforakos-and-karvelas/>
- 46 <http://www.dw.com/en/greece-indicts-13-germans-over-siemens-bribery-scandal/a-18304651>
- 47 <http://news247.gr/eidiseis/koinonia/eglima/siemens-paragraph-to-2018.4168381.html>
- 48 <http://www.telegraph.co.uk/finance/financialcrisis/9502146/Debt-crisis-Greek-government-signs-330m-settlement-with-Siemens.html>
- 49 <http://www.nytimes.com/2009/12/03/business/global/03siemens.html>
- 50 <http://www.nytimes.com/2009/12/03/business/global/03siemens.html>

